

SZÍVHEZ SZÓLÓ LEVELEK

Anyák

SZÍVHEZ SZÓLÓ LEVELEK

Anyák

Összeállította:
SHAUN USHER

Kossuth Kiadó

Minden anyának, de legfőképp az enyémnek!

A kiadás alapja:

Letters of Note. Mothers.

First published in Great Britain in 2020 by Canongate Books Ltd

Borítóterv

Csermák Annamária

Fordította

Gázsity Mila

Szerkesztette

Hollósi Nikolett

ISBN 978-963-544-674-2

Minden jog fenntartva

Copyright © Letters of Note Ltd, 2020

© Kossuth Kiadó 2022

© Hungarian translation Gázsity Mila 2022

Borítókép © 123rf

Tartalom

Bevezető	11
1. Ihletet adsz	16
<i>Melissa Rivers levele Joan Riversnek (2013)</i>	
2. Tudom, anya, tudom	20
<i>Anne Sexton levele Linda Sextonnak (1969 áprilisa)</i>	
3. Danny DeVito anyja vagyok	24
<i>Julia DeVito levele Kirk Douglasnak (1973)</i>	
4. Ragyogj, állandóan, szüntelenül	26
<i>Caitlin Moran levele Lizzie Morannek (2013 július)</i>	
5. Hát nem csoda szép, anya?	31
<i>E. B. White levele Stanley Hart White-nak (1936. május 16.)</i>	
6. Holnapután meg kell halnom	35
<i>Icsizo Hajasi levele az édesanyjának (1945 március)</i>	
7. Türelmetlen édesanyád	41
<i>Jessie Bernard levele még meg nem született gyermekének (1941)</i>	
8. Most tehát csak rajtad áll	47
<i>B. D. Hyman és Bette Davis levelei (az 1980-as évek)</i>	
9. Mindannyiunknak megvan a maga szerepe az életben	54
<i>Queen Esther Gupton Cheatham Jones levele Renée Cheatham Neblettnek (1996 táján)</i>	
10. Ő volt az egész családom	58
<i>Tarê levele Horeinához, a nagynénjéhez (IV. század)</i>	

11. Sosem lesz könnyű	60
<i>Hannah Woodhead levele az édesanyjának (2018 januárja)</i>	
12. Elképesztően élvezte volna	64
<i>George Bernard Shaw levele Stella Campbellnek (1913. február 22.)</i>	
13. Szerető anyád	70
<i>Mary Isabel Stephens levele Margaret Mitchellnek (1919. január 23.)</i>	
14. Nagyszerű lélek	74
<i>Edna St. Vincent Millay levele Cora B. Millaynek (1921. június 15.)</i>	
15. Nekem van a világon a legjobb anyám	80
<i>Martin Luther King Jr. levele Alberta King Williamsnek (1948 októbere)</i>	
16. Várlak	84
<i>Sylvia Plath levele Aurelia Plathnak (1956. április 23.)</i>	
17. Drága Winston, nagyon elkeserítesz	88
<i>Jennie Churchill és Winston Churchill levelei (1890. június 12.)</i>	
18. A történet belőled ered	93
<i>Laura Dern levele Jaya Dernnek (2017)</i>	
19. Egy perc az mennyi?	99
<i>Tina LeBlanc Sadoski és Mister Rogers levelei (1988. augusztus 17.)</i>	
20. Az anyai szeretet nem igényel magyarázatot	103
<i>Richard Wagner levele Johanna Wagnernek (1835. július 25.)</i>	
21. Éljetek értékes életet!	109
<i>Julie Yip-Williams levele Miához és Isabelle-hez (2017 július)</i>	
22. Kérem, mondja el mielőbb az édesanyjának!	120
<i>G. K. Chesterton levele Marie Louise Chestertonnak (1900)</i>	

23. Örökké veled leszek	126
<i>Milada Horáková levele Jana Horákovának (1950. június 26.)</i>	
24. Teljesítettem e világi küldetésemet	137
<i>Vivian Rosewarne levele az édesanyjának (1940)</i>	
25. Szerető lányod	142
<i>Louisa May Alcott levele Abby May Alcottnak (1875. december 13.)</i>	
26. A halálos ítéletem óta most írok először neked	146
<i>Baya Hocine levele az édesanyjának</i>	
27. Mindennél jobban szeretem	148
<i>Martha Gellhorn levele Lucy Mooreheadnek (1970)</i>	
28. A hiányod még mindig érezhető	151
<i>Karin Cook levele Joan Cook Carpenternek (1999)</i>	
29. Drága lányaim!	157
<i>Patton Halliday Quinn levele Edith Quinn-nek (2015)</i>	
30. Anya, figyelj csak!	163
<i>Wallace Stegner levele Hilda Stegnernek (1989)</i>	
 <i>A szövegekölést engedélyezők listája</i>	 185
<i>Köszönetnyilvánítás</i>	189

Egy levél lehet időzített bomba, palackposta,
varázslat, segélykiáltás, történet,
az aggodalom kifejezése, egy jókora adag szeretet,
és mindenképpen lehetőség arra,
hogy a szavak által kapcsolatot teremtsünk.
Ez az egyszerű és zseniálisan demokratikus
művészi forma mindig hatásos kommunikációs
eszköz marad, függetlenül attól,
hogy épp miféle technológiai forradalom
söpör végig a világunkon. A levél műfaja él,
és az irodalomhoz hasonlóan mindig is élni fog.

*B*evezető

Komoly érveket lehetne felsorakoztatni amellet, hogy anyánkkal már akkor levelezést folytatunk, amikor még védelmező méhében kucorgunk: legkorábbi üzeneteink villámgyorsan, rúgás, bokszolás, könyöklés, lökdösés és fejelés formájában jutnak el a célszemélyhez. Ez az erőteljes figyelmeztetés félreérthetetlenül utal arra, hogy belátható időn belül *legalább* két emberi lény élete mérhetetlenül és visszavonhatatlanul meg fog változni. Vannak, akiknél ez adja meg az alaphangot a későbbi anya-gyermek viszonyhoz, és annak az életre szóló küzdelemnek a kezdetét jelzi, amelyet a felek az egymás mellett élés érdekében folytatnak, míg mások számára talán ez az utolsó alkalom az eszmecserére. A többség esetében azonban e sürgető üzenetek annak a kapcsolatnak a kezdőpontját jelentik, amely az érintetteket végigkíséri egész életükön, sőt néha talán azon túl is.

A Szívhez szóló levelek: Anyák címet viselő kötet ezt az alapvető és igen komplikált emberi kapcsolatot mutatja be, segítségül hívva a hagyományos, papíralapú levelezést. A gyűjteményben olvasható harminc levelet anyák írták, anyáknak vagy anyákról szólnak, és jókedvre derítik, felbőszítik, megvigasztalják vagy éppen elszomorítják az olvasót, attól függően, hogy milyen élethelyzetben van, hogyan

meredt rá az imént a lánya, milyen hangot ütött meg az anyja a legutóbbi sms-ében, vagy hogy a fia vajon miért pakolta ki a mosogatógépet, mielőtt felszivarogott volna az emeletre, a szobájába, amit egyébként július óta nem takarított ki...

A kötet legrégibb levele a negyedik században keletkezett, és egy fiatal egyiptomi lány gyászolja benne elhunyt édesanyját; a legújabbat egy fiatal angol nő írta, akit egy mozifilm cselekménye arra indított, hogy levélben forduljon az anyjához. Ami a kettő közé eső időszakot illeti, lesz itt levél, amelyet egy csalódott anya küldött képességei alatt teljesítő fiának, aki aztán a második világháborúban győzelemre vezette a hazáját; egy hollywoodi sztár és lánya dühös és elkeseredett üzenetváltása, amelyet valami oknál fogva mindketten a memoárjukban jelentettek meg; egy halálos betegségben szenvedő anya szívszagató, mégis gyönyörű levele a kislányaihoz, amelyben igyekszik elmagyarázni nekik kilátástalan helyzetét; egy huszonhárom éves kamikaze pilóta búcsúlevele az anyjához, amelyet pár nappal a végzetes bevetés előtt fogalmazott meg, hogy csak néhány érdekességet említsünk.

E kötet összeállítása során igen hamar világossá vált számomra két dolog, melyeket, azt hiszem, érdemes megosztanom: az első, hogy az anyák gyermekeikhez írt leveleinek nagy része akkor keletkezik, amikor a csemeték még kicsik (sőt, talán meg sem születtek) – ezekben a bizakodó, reményt sugárzó

írásokban tanáccsal látják el a frissen világra jövő, makulátlan emberi lényeket, amire bizony szükségük is lehet. Azonban arra is rá kellett jönnöm, hogy a gyermekektől az anyákhoz érkező levelek főleg az életciklus másik végén születnek, amikor a szülők már az életük vége felé tartanak, vagy épp elhunytak. Ezekben az írásokban a gyerekek búcsút mondanak nekik, gyakran megbánva, hogy gondolataikat nem osztották meg elégszer korábban, amikor még valódi jelentősége lett volna.

Rövidre fogva – és elnézést kérek mindenkitől, aki szerint ugyanazt hajtogatom, amit az anyja –, írjunk több levelet édesanyánknak a születés és a halál között lévő, nem csekély terjedelmű időszakban, amit azzal töltünk, hogy élünk. Az anyák értékelni fogják, ahogy a következő nemzedék is, amikor megörökli ezeket az izgalmas, eseménydús írásokat.

De most már rohanok! Meg kell írnom egy levelet...

Shaun Usher
2020

A levelek

1.

Ihletet adsz

Melissa Rivers levele Joan Riversnek
2013

2014. szeptember 7-én rengetegen gyűltek össze a New York-i Fifth Avenue-n álló Emanu-El zsinagóga előtt, hogy leróják kegyeletüket a nemrégiben elhunyt Joan Rivers előtt. Az 1933-as születésű Rivers brooklyni orosz bevándorlók gyermeke volt, szabadszájú komika, akit televízióműsorai az egész országban ismertté tettek. Azon a bizonyos vasárnapon többen is megemlékeztek róla, köztük a lánya, Melissa, akinek a vendégszobájában gyakran megfordult az évek során, ha épp Los Angelesben forgatott. Melissa rövid beszédet mondott, majd az összegyűltek nagy derűltségére felolvasta az alábbi levelet, amelyet egy évvel korábban írt megboldogult anyjának.

levél

Anya!

Amikor tegnap éjjel megtaláltam a szobám ajtaja alatt becsúsztatott cetlidet, szörnyen izgatott lettem, mert azt hittem, hogy valami csodás, meleg hangú üzenetet szeretnél megosztani velem. Képzelheted, mennyire meghökkentem, amikor a papírlapot szét-hajtva elolvastam a megszólítást: „Kedves Főbérő!” Alaposan végiggondoltam a levélben kifejtett panaszaidat, melyekre az alábbiakban válaszolok.

1. Bár nagyon is megértem, hogy a jelenlegi szállásodat „tágasabbra” szeretnéd cserélni, a lelkiismeretem nem hagyná, hogy emiatt a mosókonyhába kelljen költöztetnem Coopert [Melissa tizenhárom éves fia]. Egyébként egyetértek, így tényleg egy életre megtanulna mindent a mosásról, sikálásról és suvicolásról, mégis nemet kell mondanom, mivel a jövőjét nem a vegytisztítószakmában képzelem el.

Folytatnám: tisztában vagyok azzal, hogy valódi alkotó lángelme vagy (lennyűgöző, milyen pontosak a megérzéseid), ugyanakkor szerintem nem az a megfelelő módja a kreativitásod kifejezésének, ha az engedélyem nélkül lebontasz egy falat. Ezzel nemcsak az emberek közt megvont határokat veszed semmibe, de az építési szabályzatot is megszeged. Mellékesen

megjegyezném, hogy a kőműves csak a jövő héten ér rá, így addig kénytelen leszel jegelni az élettered bővítésére vonatkozó terveidet.

2. Ami a „lakótársadat” (a kifejezést tőled kölcsönöztem), Coopert illeti, bár megbízom benned, az egyáltalán nincs rendben, ha aláásod a tekintélyemet és szabályaimat. Nincs rendben, ha megengeded neki, hogy csipszet és fagyit egyen vacsorára. Nincs rendben, ha hagyod, hogy ellógjon a suliból, és moziba menjen. Az pedig végképp nincs rendben, hogy épp *Az utolsó tangó Párizsban* legyen az a film, amire jegyet vesz.

Amikor elvitted a haverjait egy „úriemberek számára fenntartott klubba”, elfogadtam az okfejtésedet arról, hogy ismeretterjesztő jellegű tapasztalatnak szántad – ebben egyébként igazad volt, az iskolában jelenleg nincs Coopernél népszerűbb fiú –, de személy szerint jobban szeretném, ha a biológiát nem ezektől az „úriemberektől” és hölgyeiktől (név szerint Bambitól, Trixie-től és Cicustól) tanulná. Való igaz, üvöltöttem veled, ám attól még visszautasítom az ellenséges lakókörnyezetre vonatkozó vádatodat.

3. Örömmel látom, hogy barátkozol, de a bulijaid után szíveskedj újratölteni a jakuzzit. Sőt, talán az lenne a legjobb, ha egy kicsit visszavennél a dorbézolásból. Fogalmad sincs, mennyire meglepett, amikor a Facebookon megláttam a fotókat a barátaidról, amint vígan ficákolnak a jakuzzinkban.

Nagyszerű, hogy gyakrabban hívsz vendéget, de nem hallgathatom örökké a szomszédok sirárait a hatalmas zajjal járó mókázásaitokról, mint amilyen például a „járókeretes fogócska” vagy a pucéran előadott „bújj, bújj, ápoló”.

Boldogan elfogadom, ha társasági összejöveteleket szervezel, de a házat nem adhatod ki, nem hirdetheted „buliközpontként”, és nem osztogathatsz „Kapd be, Jimmy Buffett!”* feliratú pólókat.

Végezetül, remélem, hogy sikerült kielégítő választ adnom az összes panaszodra és aggályodra. Imádom, hogy velem laksz, és Cooperrel hálásak vagyunk minden együtt töltött percért. Ihletet adsz. Mellékesen megjegyezném, hogy már 30 napja kése a lakbérrel.

Sok-sok szeretettel

Melissa

* Amerikai énekes-dalszerző, zenész, író, színész és üzletember.